

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Lausunto vesiliikennelain kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistiosta

Sukeltajaliitto ry puuttui vesiliikennelain kokonaisuudistusta koskevan arviomuistion lausuntopyynnön jakelusta. Arviointimuistiosta puuttuivat maininnat Sukeltajaliitosta, sukellusseuroista ja niiden harjoittamasta toiminnasta.

Sukeltajaliitto ry on Suomen Olympiakomitea ry:n alainen harrastesukelluksen kattojärjestö. Sukeltajaliitto tekee tiiviisti yhteistyötä Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n, Suomen Meripelastusseura ry:n ja Vapaaehtoinen pelastuspalvelu Vapepan kanssa. Sukeltajaliitolla on 160 jäsenseuraa eri puolilla Suomea.

Suurin osa sukellusseuroista omistaa yhden tai useamman veneen, joita käytetään seuran jäsenten yhteisten sukellustapahtumien järjestämisessä. Sukeltajaliiton käsityksen mukaan lähes kaikki sukellusseurojen omistamat veneet ovat huviveneitä, joissain yksittäisissä tapauksissa sukellusseuran vene saattaa olla rekisteröity vuokraveneeksi.

Sukeltajaliitto ry kannattaa periaatteellisesti vesiliikennelain kokonaisuudistusta. Entisen, sekavaksi koetun säädösvyyhdän tilalle on hyvä saada keskitetty ja yhtenäinen säädös. Myös tarpeettoman säätelyn karsiminen ja norminpurku on kannatettavaa.

Sukeltajaliiton vastaukset arviointimuistiossa esitettyihin kysymyksiin

1. Miten hanke tulisi rajata? Hankkeen on ajateltu kattavan vesillä liikkujan käyttäytymistä koskevan säätelyn eikä esimerkiksi veneiden valmistajia koskevaa säätelyä. Onko tämä rajaus hyvä?

Keskittyminen vesillä liikkujan käyttäytymistä koskevaan säätelyyn on hyvä rajaus. Mikäli veneiden valmistajia koskevaan säätelyyn on tarvetta, sen tulisi olla oma erillinen lakinsa.

2. Tulisiko laissa määritellä tarkemmin vesikulkuneuvo, jota säätely koskee, ja jos tulisi, millainen määritelmä olisi hyvä?

Lain ja säätelyn tulisi koskea tasapuolisesti ja samalla lailla kaikkia vesikulkuneuvoja. Vesikulkuneuvo tulee määritellä yksiselitteisesti.

3. Miten veneiden nykyistä varustetasoa koskevia säännöksiä pitäisi ajanmukaistaa?

Sukeltajaliiton näkemyksen mukaan nykyinen vesiliikenneasetuksen velvoite pitää pelastusliivi, kelluntapukine tai pelastuspuku veneessä saatavilla jokaiselle veneessä olijalle, ei ehkäise hukkumiskuoolemia riittävän tehokkaasti. Äkillisissä vesiliikenneonnettomuuksissa, kuten yhteentörmäyksissä, veneen kaatumistapauksissa, tai venepaloissa ei välttämättä ole aikaa pelastusliivin pukemiseen.

Sukeltajaliitto esittääkin, että vesiliikennelainsäädännön uudistuksessa tiukennetaan pelastusliivien tai muiden hyväksytyjen kelluntavälineiden käyttövelvollisuutta määrittämällä käyttö pakolliseksi kaikissa huviveneiksi rinnastettavissa vesikulkuneuvoissa niiden ollessa kulussa lukuun ottamatta oleskelua alusten sisätiloissa. Sukellustoiminnassa hyväksytyt kelluntaväline voi olla märkäpuku tai suljettuna oleva kuivapuku, jonka sisälle ei pääse vettä.

4. Riittääkö mielestäsi nykyinen informaatio-ohjaus (kampanjat) ja vapaaehtoisjärjestöjen itsesääntely (esim. venekerhojen katsastukset)? Pitäisikö ohjausta ja itsesääntelyä lisätä vai tarvittaisiinko myös järeämpiä keinoja (esim. veneilyajokortti tai virallinen katsastus) veneturvallisuuden lisäämiseksi?

Kannatamme itsesääntelyä ja informaatio-ohjausta. Veneilyajokortti, virallinen katsastus ja muut vastaavat keinot istuvat huonosti nykyiseen, normeja purkavaan ilmapiiriin, ja edellyttäisivät raskaan ja kalliin virkamieskoneiston luomista. Koulutus ja veneilijöiden turvallisuuskäyttäytymiseen ja asenteisiin vaikuttaminen on keskeistä.

5. Hankkeen tarkoituksena on mm. ajanmukaistaa sääntely ja koota sääntely mahdollisuuksien mukaan yhteen lakiin. Miten vesiliikenteen ohjaamista ja turvaamista koskevaa sääntelyä, mukaan lukien vesiliikennemerkkejä koskevaa sääntelyä sekä vesiliikenteen muita liikennesääntöjä ja valo-opasteita koskevaa sääntelyä, jota nykyisin sisältyy myös lukuisiin lakia alemmanasteisiin instrumentteihin kuten määräyksiin ja ohjeisiin, tulisi muuttaa?

Tulisiko esimerkiksi

a) Sisällyttää tätä koskeva tarpeellinen uusi sääntely mahdollisuuksien mukaan uuteen vesiliikennelakiin (ja joiltain osin alemmanasteisiin säädöksiin) ja kumota nykyinen sääntely kokonaisuudessaan sekä vanhentuneilta ja perustuslainvastaisilta osiltaan että muutenkin karsien nykyistä sääntelyä (sisältää enemmän norminpurkua)

tai

b) Sisällyttää tätä koskeva uusi sääntely mahdollisuuksien mukaan uuteen vesiliikennelakiin (ja joiltain osin alemmanasteisiin säädöksiin) säilyttäen sääntely kuitenkin muuten entisellään lukuun ottamatta vanhentuneita ja perustuslainvastaisia osioita? (sisältää vähemmän norminpurkua)

tai

c) karsia tätä koskevaa sääntelyä muulla tavoin? Miten?

Kannatamme vaihtoehtoa a).

6. Viime vuosina on esitetty useassa yhteydessä, että veneilyn valvonta helpottuisi ja turvallisuus lisääntyisi, jos valvojalla olisi selkeämmin oikeus kiinnittää huomiota myös muun venettä tosiasiallisesti ohjailevan henkilön kuin kuljettajan toimintaan. Oletteko samaa mieltä? Olisiko päällikkö-määritelmästä mielestänne jotain muuta hyötyä?

Sukeltajaliiton näkemyksen mukaan päällikön ja kuljettajan asema tulisi määritellä selkeästi, samoin heidän vastuunsa ja velvollisuutensa. Tällä olisi vesiturvallisuutta parantavia vaikutuksia ja valvonta helpottuisi.

7. On arveltu, että nykyinen vuokravenesääntely on omiaan vaikeuttamaan muun muassa uusien vuokravenepalvelujen syntyä ja digitaalista veneenvuokrausta. Miten pitkälle vuokravenesääntelyä (miehitettyjä vuokraveneitä koskevat katsastusta ja ammattitaitoa yms. koskevat vaatimukset ja miehittämättömiä vuokraveneitä koskevat vaatimukset) voidaan mielestänne purkaa? Mitä perusteita voidaan mielestänne esittää nykyisen vuokravenesääntelyn puolesta ja vastaan?

On epäselvää, miksi vuokraveneille pitäisi asettaa enemmän vaatimuksia kuin huviveneelle. Näinollen olisi paras purkaa nykyinen vuokravenesääntely pois. Miehitettyjen vuokraveneiden osalta kuluttajaturvallisuuslain antaman suojan pitäisi olla riittävä, kuten se on muidenkin kuluttajapalveluiden osalta.

Yhdistysten, kuten sukellusseurojen, omistamien veneiden osalta tilanne selkiytyisi huomattavasti, kun tulkinnanvaraisuudet ja epämääräisyydet poistuisivat vuokravenesääntelyn purkamisen yhteydessä.

8. Millaisia sääntelyn muutoksia tarvittaisiin vesiliikenteen ja lain valvonnan helpottamiseksi?

Sukeltajaliiton kanta on, että tarkoituksenmukaiset sääntelyn muutokset lakiuudistuksen toteuttamiseksi ovat suotavia, jotta valvonta voidaan toteuttaa tehokkaasti ilman raskasta resurssitarvetta.

9. Mitä keinoja tarvittaisiin informaatio-ohjauksen (kuten vapaaehtoisjärjestöjen vesilläliikkumiskampanjat) ja itsesääntelyn (kuten venekerhojen järjestämät jäsenten veneiden katsastukset) vaikuttavuuden lisäämiseksi?

Vapaaehtoisjärjestöjen keskinäistä yhteistyötä voitaisiin tehostaa entisestään, ja samanaikaisesti parantaa järjestöjen yhteistoimintaa viranomaisten kanssa. Kampanjoita, niiden näkyvyyttä, tavoitavuutta ja vaikuttavuutta voitaisiin tehostaa toteuttamalla ne samanaikaisesti kaikkien toimijoiden yhteisinä kampanjoina. Vesiturvallisuutta voitaisiin tehokkaammin edistää yhteisvoimin, jos julkista rahoitusta kohdennettaisiin esimerkiksi järjestöjen ja viranomaisten yhteistoiminnalle nykyistä enemmän.

10. Pitäisikö vesiliikenteen automaatiota edistää helpottamalla alueellisten kokeilujen järjestämistä ja uudenlaisen päällikkösääntelyn avulla. Miten muuten automaatiota voisi edistää?

Kyllä.

11. Mitä mieltä olette vesiliikennejuopumuksen promillerajan merkityksestä veneilyn turvallisuuden kannalta?

Promillerajan tulisi olla sama kuin tieliikenteessäkin.

12. Tulisiko kansainvälisen huviveneen pätevyyskirjan myöntämistä helpottaa niin, että kirjan voisi jatkossa myöntää myös (Trafin auditoima) veneilyjärjestö tai koulutusorganisaatio?

Tulisi ehdottomasti! Osaamisen lisääminen vapaaehtoisilla keinoilla on tärkeää. Jos veneily-, sukellus-, meripelastus- ja navigaatiojärjestöt voisivat auditoinnin kautta saada mahdollisuuden pätevyyskirjojen myöntämiseen, huviveneen pätevyyskirjan saatavuus paranisi, niitä oletettavasti hankittaisiin entistä yleisemmin, ja vesillä liikkujien osaaminen ja turvallisuus paranisi.

13. Mitkä muutostarpeet olisivat erityisen tärkeitä?

Sukeltajaliitto on mielellään jatkossakin mukana vesiliikennelain kokonaisuudistustyössä. Pyydämme teitä ottamaan meidät huomioon asiantuntijana ja lausunnonantajana lainvalmistelutyön jatkuessa.

Helsinki 2.6.2017

Tero Lehtonen
puheenjohtaja
Sukeltajaliitto ry